

JOE WILSON

Wie, wat, wanneer?

JOSEPH C. WILSON IV is een voormalige Amerikaanse diplomaat-ambassadeur die in 2002 voor de Amerikaanse inlichtingendienst CIA het gerucht onderzocht dat Irak uranium in Niger probeerde te kopen.

VALERIE PLAME is de echtgenote van Joe Wilson. Onder een dekmantel werkte ze als geheim agent voor de CIA (specialisatie: onderzoek naar de verspreiding van massavernietigingswapens).

Vicepresident **DICK CHENEY** zocht in 2002 naast naar bewijs voor Iraks nucleaire ambities. Het leidde onder andere tot het CIA-besluit om Joe Wilson naar Niger te sturen.

President **GEORGE W. BUSH** impliceerde in zijn State of the Union-spraak van begin 2003 dat Irak via Niger uranium voor de productie van kernwapens geprobeerd had te bemachtigen.

ROBERT D. NOVAK is columnist van onder meer *The Washington Post* en televisiecommentator. In 2003 ontdekte hij de identiteit van Valerie Plame in zijn column. Novak gaf als bron twee regeringsfunctionarissen (Lewis 'Scooter' Libby en Karl Rove). Dat leidde tot Plamegate, omdat het lekken van de identiteit van een geheim agent een strafbaar feit is.

LEWIS 'SCOOTER' LIBBY was tot oktober 2005 de stafchef van vicepresident Dick Cheney. Hij nam ontslag nadat hij was aangeklaagd voor het tegenwerken van het Plamegate-onderzoek.

KARL ROVE is plaatsvervangend stafchef van de president maar staat vooral bekend als Bush' persoonlijke adviseur en politieke strateeg. Toen de ware identiteit van Valerie Plame aan de pers werd gelekt wezen vele beschuldigende vingers zijn kant op. Rove is (nog) niet aangeklaagd maar staat wel onder verdenking.

CONDOLLEEZZA RICE was de nationale veiligheidsadviseur van president Bush tijdens zijn eerste termijn. Na zijn herverkiezing werd Rice bevorderd tot minister van Buitenlandse Zaken.

JUDITH MILLER is verslaggeefster van *The New York Times*. Aan haar werd de identiteit van Valerie Plame gelekt, maar ze wist haar bronnen geheim te houden. Miller verdween voor 85 dagen achter de tralies voor minachting van de rechtbank.

Nagel aan de doodskist van Bush

Bush senior noemde hem ooit 'een Amerikaanse held'. Maar George junior kan zijn bloed wel drinken. Joe Wilson, ex-ambassadeur, toonde aan dat de Amerikaanse president feiten manipuleerde in de aanloop van de oorlog tegen Irak. Exclusief interview met de man die de *dirty tricks* van het Witte Huis onthulde en 's werelds machtigste politicus ten val kan brengen.

INTERVIEW
FRENK VAN DER LINDEN
EN JEROEN SCHUITEN
FOTO'S: DARREN HIGGINS

De hand die de onze schudt, werd ooit in een houdgreep genomen door Saddam Hoessein. "Dat moment staat me nog helder voor ogen", zegt Joe Wilson. "Het was 6 augustus 1990, vier dagen na de Iraakse invasie in Koeweit. Ik trof Saddam in Bagdad, op het ministerie van Buitenlandse Zaken. Hij was er speciaal voor uit zijn paleis gekomen. De hele staf van het departement zat op een rijtje tegen een muur toe te kijken: minister Tariq Aziz, zijn topambtenaren, een voormalige ambassadeur bij de Verenigde Naties, enzovoort. Saddam wachtte me helemaal aan het eind van de ruimte op, hij positioneerde zich altijd zo dat jij als gast min of meer buigend voor hem door de camera's werd vastgelegd. Ook had hij de gewoonte iets dichterbij te komen dan de meeste mensen prettig vonden. Hij drukte zijn gezicht bijna in het jouwe en fixeerde je dan. Saddam heeft donkerbruine ogen, waarmee hij je lang kan aankijken zonder te knippen. Maar ik had een jonge tweeling en daar speelde ik dat spelletje ook wel eens mee. Die wedstrijd kon ik lang volhouden."

"Op het moment dat we elkaars hand zouden schudden schoot me te binnen dat Saddam hem meestal laag houdt, zodat jij naar beneden moet. Omdat ik geen zin had in zo'n foto voorkwam ik dat door blind zijn hand te grijpen. Dat ik hier nog zit, houdt in dat ik niet per ongeluk zijn geslacht vond. Toen ik dat verhaal na thuiskomst in Washington vertelde aan Tom Foley, indertijd voorzitter van het Huis van Afgevaardigden, zei hij: 'Wacht even, dus jij vertelt dat je Saddam Hoessein bij de ballen had kunnen pakken maar het niet deed... zodat wij een half miljoen Amerikaanse soldaten moesten sturen om de klus af te maken?'"

"Goed, na enkele plichtplegingen ging Saddam tegenover mij zitten. Hij somde zijn redenen op voor de invasie in Koeweit. Vervolgens kwam hij met wat ik *The Deal* noemde. 'The Deal' was, als ik mijn Koeweit laten houden geef ik jullie alle olie die je maar wilt, tegen een prima prijs, en dan zal ik niet doorgaan met het bedreigen van Saoedi-Arabië. Verder zei Saddam dat het geen zin had te proberen hem uit Koeweit te verdrijven, want het Amerikaanse volk zou er niet tegen kunnen om het bloed van tienduizend militairen te zien vloeien in een Arabische woestijn. Ik maakte drie punten: wat u hebt gedaan is ten eerste niet in lijn met het handvest van de Verenigde Naties, en met uw eigen grondwet. Ten tweede moet u stoppen met het plunderen van Amerikaanse bezittingen in Koeweit en het bedreigen van onze burgers daar. Ten derde eis ik van u dat u alle Amerikanen de gelegenheid geeft de regio te verlaten. Zijn reactie was bizar: 'Waarom zou ik u zich alleen maar zorgen over de Amerikanen hier?' Ik antwoordde dat mijn mandaat Amerikanen was, maar oké, nu hij erover begon: 'Laat alle buitenlanders gaan.' Waarop hij zei: 'Hoezo? Weet u iets dat ik niet weet?' Ik realiseerde me dat hij probeerde uit te vinden of wij bezig waren een eenzijdig militair antwoord te plannen. En dus zei ik: 'Ik ga absoluut niet met u doen wat wij wel of niet overwegen.' Dat speelspel ging meer dan een uur door en terwijl we uiteindelijk naar de deur liepen, legde hij zijn hand op mijn rechterschouder. 'Dit was een goed gesprek.' 'Shit, dacht ik bij mezelf, ik ben dus duidelijk niet hard genoeg geweest. En ik had me toch echt behoorlijk hard opgesteld. Zo zei ik: 'Ik ga absoluut niet met u doen wat wij wel of niet overwegen.'"

Joe Wilson lacht. Het is een lach die past bij zijn cowboyhoed en zijn cowboylaarzen. Op zijn gezicht ligt de onverschrokken blik van een man die niet welgevulde holsters door klapperende bomen binnen is komen stampen. Alleen praten we niet in een saloon, maar in het prestigieuze Four Seasons Hotel te Georgetown, Washington, waar alles diplomatie en finesse ademt. But not Wilson: als hij met een mes het mondstuk van zijn 25 centimeter lange sigaar bewerkt, laat hij de afgesneden tabak nonchalant op het hoogpolige tapijt dwarfelen.

Buitenlandse Zaken, afdeling African Affairs. Daar zeiden ze mijn taxaties te begrijpen en te delen."

Cheney en Bush beweren het Wilsonrapport over Niger nooit te hebben gezien. Beschikt u over andere informatie?

"Vóór ik mijn verhaal rond had, toonde vicepresident Cheney grote interesse. Hij liet er verschillende keren naar vragen, de laatste keer twee dagen voordat ik het inleverde. Een vicepresident die zo graag wil weten hoe het zit... en die dan uiteindelijk geen antwoord zou hebben gekregen? Dat vind ik, om het voorzichtig te zeggen, amusant. In het algemeen kun je er zeker van zijn dat een vicepresident in de VS antwoord krijgt op zijn vragen."

Eind januari 2003 verklaarde president Bush tijdens zijn State of the Unionrede dat de Britse regering informatie had waaruit bleek dat Saddam pogingen had ondernomen om in Afrika grote hoeveelheden uranium aan te schaffen. Het zou een van de belangrijkste redenen worden om de oorlog tegen Irak te rechtvaardigen.

"Terwijl Bush sprak, zat ik in een Canadese televisiestudio, goed luisterend om ter plekke in het Frans commentaar te kunnen geven. Het viel me direct op dat Bush niet refereerde aan Niger, maar sprak over 'Afrika'. Er zijn vier Afrikaanse landen die uranium produceren: behalve Niger zijn dat Gabon, Namibië, en Zuid-Afrika. Ik nam de volgende dag contact op met het ministerie van Buitenlandse Zaken en lunchte met Walter Kansteiner, directeur African Affairs. Hij zei: 'Joe, denk je niet dat wij die zin eruit hadden gehaald als we de rede tevoren hadden gezien?'"

De sleutelvraag is uiteraard of Bush wist dat de informatie die hij de wereld voortschotelde echt was.

"Ik kan dat niet beoordelen, ik heb geen idee hoe deze president en deze vicepresident hun *finishing touches* aanbrengen in de State of the Union-spraak. Ik weet wel dat er ten tijde van Clintons presidentschap vijf kopieën van de uiteindelijke speech werden uitgereikt: eenje aan de president, eenje aan de vicepresident, eenje aan de stafchef, eenje aan de nationale veiligheidsadviseur en eenje aan de politiek adviseur. Iedereen werd geacht alle feiten te checken. (met nadruk) Cheney was diep ingevoerd in de details van het inlichtingenwerk betreffende Niger."

En wat te denken van het gegeven dat Bush verwees naar Britse - niet Amerikaanse! - info over Niger?

"De VS spenderen meer dan 40 miljard dollar per jaar aan inlichtingenwerk: de Britten geven een twintigste van dat bedrag uit. De VS hebben sinds de onafhankelijkheid van Niger een grote ambassade en een steunpunt in het land; de Britten hebben een ambassade in Ivoorkust die Niger erbij doet. Ik kan me moeilijk voorstellen dat zij werkelijk informatie hebben die wij ontberen. Daar komt nog iets bij. De Britten hebben meegeschreven aan resolutie 1441 van de Verenigde Naties, en artikel 10 daarvan verplicht de lidstaten ertoe alle informatie die zij hebben over de ontwikkeling van nucleaire programma's door te geven aan het Internationale Atoomagentschap (IAEA). Welnu, vertegenwoordigers van het IAEA hebben herhaaldelijk verklaard dat zij niets, helemaal niets hebben ontvangen dat hun visie op de zaak-Niger/Irak - namelijk: géén uraniumverkoop - zou kunnen veranderen."

Waarom is Bush dan blijven verwijzen naar het zogenaamde bewijs van de Britten?

"Een ambtenaar van de Nationale Veiligheidsraad heeft tijdens een bijeenkomst van een Senaatscommissie openlijk tegen een CIA-analist gezegd dat de

In 2002, aan de vooravond van de tweede oorlog met Saddam Hoessein, liuide de cruciale vraag of Irak beschikte over massavernietigingswapens. Een van de veronderstellingen die de VS koesterden, was dat Saddam had gepoogd yellowcake (uranium) te kopen in het Afrikaanse Niger. U kreeg van overheidswege de opdracht dat te onderzoeken en schreef een rapport waaruit bleek dat daar geen sprake was van was. Hoe reageerden hoofddoelpeilers als Bush en Cheney op uw verhaal?

Joe Wilson: "Ik leverde mijn stuk in bij de CIA, bij onze ambassadeur in Niger, en bij het ministerie van Buitenlandse Zaken. Grote verbazering merp mijn rapport niet op. De ambassadeur had zelf eveneens onderzoek verricht, ze zei dat onze conclusies overeenkwamen. Ook de Amerikaanse viersterren generaal Carlton Fulford, die uit ons Europese hoofdkwartier in Stuttgart was overgekomen naar Niger om de zaak te bekijken, stelde vast dat de beschuldigingen geen grond hadden. De extra waarde van mijn rapport school in erin dat ik als ex-ambassadeur in Niger ieder lid van de regering kende die daar aan de macht was op het moment van de veronderstelde transactie."

"Ik weet nog dat ik na mijn reis gesprekken had op

overweging was die info te gebruiken omdat de VS anders de Britten eenzaam zouden laten 'klappen in de wind'. Misschien is dat waar, misschien is de gewraakte zin van Bush toegevoegd om de Britse verklaringen op dat punt dekking te geven. Maar mijn inschatting is dat onze regering het vooral belangrijk vond om te onderstrepen dat Saddam een militaire dreiging vormde, vanwege de mogelijkheid dat hij kernwapens had. Kijk naar de autorisatiewet (voor de oorlog tegen Irak, red.) die is aangenomen door het Congres: daarin stond heel duidelijk dat de regering alleen grond zou hebben voor militaire actie wanneer zij de overtuiging had dat van Saddam een grote dreiging met massavernietigingswapens uitging. En er is maar één massavernietigingswapen dat aan die eis voldoet: het nucleaire."

Maart 2003 besluit het Witte Huis tot een oorlog tegen Irak. Hoe stond u daartegenover?

"Mijn persoonlijke kijk op de zaak was van meet af aan dat het Amerikaanse beleid ons veiligheidsbelang in het Midden-Oosten moest weerspiegelen. En dus was ik voor een robuuste aanpak om Saddam Hoessein te ontwapenen. Maar toen de president begon te praten over verandering van regime, over militaire operaties, invasie, verovering, bezetting en het bedreigen van Saddams bewind, dacht ik: dit lijkt me niet de beste optie."

Wat was het alternatief? Hans Blix, hoofd van VN-wapenspecteurs in Irak, vroeg een paar maanden extra tijd voor zijn onderzoek in Bagdad en omgeving.

"Ik was ervoor Blix alles te geven wat hij nodig had. Inclusief militaire steun wanneer Saddam hem de toegang

ontzegde tot een van de zeventienhonderd en nog wat locaties die hij onder de loep wilde nemen. Voor zo'n ontwapeningscampagne was geen bezetting van Irak nodig."

Vermoedde u dat Saddam massavernietigingswapens bezat?

"Ik ging ervan uit dat hij nog ergens chemische wapens opgeslagen had liggen, en waarschijnlijk enkele biologische wapens, al was het me niet duidelijk of de Irakezen hadden uitgepuzzeld hoe ze die biologische konden inzetten."

En nucleair spul?

"Ik geloofde heel graag dat de Irakezen hun kernwapenprogramma weer wilden opstarten, maar ik had geen idee hoe ver ze daarmee waren."

Uw vrouw Valerie Plame werkte voor de CIA en verzamelde informatie over de verspreiding van kernwapens. Wat was haar taxatie?

"(mond verstrakt) Zij was geen analist, velde geen oordelen. En ze bediscussieerde zulke zaken zeker niet met mij. Mensen die in de veiligheidsbusiness werken, zijn geen roddelaars. Er staat een premie op vertrouwelijkheid, op zwijgen. Zeker tegenover mij, want ik gold als een criticus van het regeringsbeleid."

Colin Powell, de toenmalige Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, toonde zich tijdens een veelbesproken optreden in de VN-Veilighedsraad (februari 2003, een maand voor de aanval op Irak) een stuk zekerder: Saddam was al heel ver.

JOE WILSON

Deze regering en haar politieke adviseurs hebben een modus operandi en die is om iedere mogelijke vijand te doden

"Laat ik me barmhartig uitdrukken: dat was niet het finaalst uur van Powell. Opvallend genoeg had hij het bij die gelegenheid helemaal niet over Niger. Blijkbaar waren er echt geen bewijzen. (trekt drifig aan zijn sigaar) Begrijp me goed, ik zeg niet dat je niet waakzaam moet zijn. Als vicepresident Cheney me in die fase had gevraagd nog eens naar Niger te gaan, had ik gesaludeerd en gezegd: 'Geen probleem, ik doe het graag.'"

Onlangs zei Cheney dat het 'oneerlijk en laakbaar' is om nu de indruk te wekken dat de Amerikaanse regering zich schuldig heeft gemaakt aan misleiding. Hij noemde het 'revisionisme van de corruptste en meest schaamteloze soort'.

"In mijn geval is het absoluut geen revisionisme. Ik zeg dit namelijk al sinds 6 juli 2003, het ogenblik waarop ik in *The New York Times* onder de kop 'Wat ik niet vond in Afrika' schreef dat deze regering volgens mij informatie van onze inlichtingendiensten verdraaide."

De Fransen en de Duitsers hielden zich afzijdig van de oorlog. Groot-Brittannië, Italië, Polen en andere landen deden mee. Nederland gaf in eerste instantie alleen politieke steun. Wie was het verstandigste?

"Ik vind het enigszins begrijpelijk dat ze in Centraal- en Oost-Europa geneigd waren mee te doen, omdat daar dankbaarheid heerste voor het feit dat men was bevrijd uit de greep van de Sovjet-Unie. Maar gemakshalve zeggen ze iets over het hoofd: de Koude Oorlog was op vreedzame wijze beëindigd, zonder de dood van eigen burgers en Amerikaanse soldaten. Die les hadden ze naar mijn smaak niet mogen vergeten. En wat de Britten betreft, de belangrijkste Amerikaanse bondgenoot: de heer Blair dacht te tekenen voor een ontwapeningscampagne, maar raakte verstrikt in de regimewisseloorlog van Bush."

Zou u als buitenstaander overtuigd zijn geraakt door de argumenten van de VS?

"Nee. Op het moment dat de VS besloten de oorlog te beginnen, waren eenvoudigheid nog niet alle diplomatieke en militaire middelen uitgeput om de druk op Irak op te voeren."

Wilsons sigaar is inmiddels uitgegaan. Hij jaagt er weer het vuur in. "Toen George Bush de aanval op Bagdad liet inzetten moest ik terugdenken aan de ontmoeting die ik had gehad met zijn vader op 14 januari 1991, één dag voordat de eerste Golfoorlog begon. Ik had mijn laatste ontmoeting met Saddam achter de rug. Aan de vooravond van Operatie Desert Storm wandelden Bush senior en ik samen door de rozen tuin van het Witte Huis, waar we spraken over de impact die de strijd zou hebben voor de bevolking van Irak. We meenden beiden dat je pas in het uiterste geval tot oorlog voeren moest overgaan. Ik weet nog dat ik al bij het binnenlopen van de Oval Office tegen hem zei: 'Ofschoon wij elkaar nog nooit hebben ontmoet geloof ik dat we al heel lang op dezelfde lijn zitten.' De president antwoordde: 'Daar heb je absoluut gelijk in.' Hij draaide zich om naar zijn oorlogsstaf en zei - ik hoorde het op dat ogenblik niet, maar het is me later verteld -: 'Heren, laat me u voorstellen aan een ware Amerikaanse held.'"

Zijn zoon is daar anders over gaan denken toen u in *The New York Times* publiceerde. Hoe kwam u tot de beslissing te onthullen wat in uw rapport over de zaak-Niger stond?

"Als ik er wat langer over had nagedacht was ik er misschien niet aan begonnen. (lacht) Ik beschouw mijn beslissing niet als een kwestie van grote morele moed. Het is veeleer een burgerplicht, iets wat je gewoon hoort te doen in een democratie. Ik wilde dat mijn regering de voorstelling van zaken die zij had gegeven zou corrigeren, niks meer, niks minder. Tot het moment dat ik begon te schrijven drong ik daarop aan."

VERVOLG VAN PAGINA 27

Door te praten met ambtenaren van het ministerie van Buitenlandse Zaken, met mensen in de entourage van het Witte Huis, en met een paar journalisten. Maar ook met commissies van de Senaat en het Huis van Afgevaardigden. Voor al die inspanningen werd ik beloofd door Condoleezza Rice, die als Nationale Veiligheidsadviseur in het televisieprogramma *Meet the Press* opmerkte dat 'misschien iemand in de ingewanden van de CIA hier iets over wist, maar niemand in mijn omgeving'.

Van wie had u steun verwacht?

'Van Carlton Fulford, de viersterrengeneraal die niet als ik een rapport over Niger had geschreven. Ik verwachtte dat hij naar voren zou komen, ook al werkte hij voor de regering. Blijkbaar stelde hij meer prijs op zijn baan dan op de waarheid.'

De één noemt u een klokkenluider, de ander omschrijft u als een opportunist. Wat is de beste reden die de tegenstanders van Joe Wilson hebben om hem een opportunist te noemen?

'Ik ga mezelf niet in die positie plaatsen. Ik zeg alleen dit: de dag nadat mijn artikel in *The New York Times* was verschenen gaf het Witte Huis toe dat de president hoge eisen stelt aan de teksten die hij uitsprekt, maar dat niet was voldaan aan die eisen op het moment dat hij zijn zestien roemruchte woorden uitsprak: *The British government has learned that Saddam Hussein recently sought significant quantities of uranium from Africa*'.

'Die knieval van het Witte Huis had het eind van het verhaal moeten zijn. Wat mij betreft was het dat ook: ik had geweigerd alle afspraken die ik had gemaakt voor optredens en voordrachten. Maar daarna volgde een gekoesterde poging van deze regering om mijn integriteit te bezoedelen, karaktermoord op me te plegen en mijn vrouw in opspraak te brengen.'

Op 14 juli 2003 verscheen een column van Robert Novak in *The Washington Post*, waarin met zoveel woorden werd onthuld dat uw echtgenote Valerie Plame al twintig jaar werkte voor de CIA. Dat stuk betekende het einde van haar carrière, omdat zij undercover opereerde. Wat waren de eerste gedachten die u bekwamen?

'Nou, mijn eerste gedachten zijn niet geschikt voor publicatie, zelfs niet in uw krant. Ik kan wel zeggen dat de heer Novak in het geval hij op dat moment in mijn buurt was geweest minimaal een bloedneus had opgelopen, en waarschijnlijk een blauw oog. Valerie zei dat ze het gevoel had hard in de maag te zijn gestompd. Ze maakte vrijwel onmiddellijk een lijst van dingen die ze moest doen om de schade in haar inlichtingenwerk te beperken. Op persoonlijk vlak vroeg ze zich af of mensen die haar jarenlang als 'gewoon Valerie' hadden gekend nog wel vrienden zouden blijven nu bleek dat mijn vrouw zich al die tijd anders had voorgedaan dan ze was.'

Wie een dubbel leven leidt, moet beseffen dat je daar op een dag wellicht de prijs voor betaalt.

'Dat risico is er altijd, ja, en daar ben je op voorbereid. Maar ik kan me niet voorstellen hoe je je voorbereidt op de mogelijkheid dat je door je eigen regering wordt verraden.'

'Wij waren klaar om ons te verdedigen, maar we hadden er niet op gerekend dat de regering op deze manier het onderzoek zou veranderen en dat zij daar ongelukkig succesvol in zou zijn. Zo succesvol dat iedereen in dit land tot op de dag van vandaag de naam van Valerie Plame kent en niemand weet hoe de man heeft die de 'fouten' zettend worden in de State of the Unionrede van Bush heeft gezegd.'

Weet u dat wel?

'Bob Joseph, op dat moment speciaal assistent van de president. Hij behoorde tot de staf van de Nationale Veiligheidsraad. In die functie deed hij zijn baas Stephen Hadley de suggestie voor de tekst die zoveel opzien zou baren. Alles onder verantwoordelijkheid natuurlijk van Condoleezza Rice, zij was in die fase nog Nationaal Veiligheidsadviseur. Inmiddels bekijdt Hadley zelf die post. Bob Joseph is onderminister Ontwapening en Wapenbeheersing.'

Waarom zitten die mensen nog op zulke belangrijke posten?

'Wel, mij is duidelijk dat de huidige president van de Verenigde Staten loyaler is tegenover zijn staf dan de betrokkenen zich hebben getoond tegenover hem en het land.'

De grote vraag is uiteraard wie de bron van Novak was.

'Dat weet ik niet. Novak zei in eerste instantie tegen me dat de bron werkzaam was bij de CIA. Later gaf hij toe dat het 'senior officials' van de regering waren.'

Openbaar aanklager Patrick Fitzgerald onderzoekt de zaak. In zijn speurtocht richt hij zich tot dusverre met name op Lewis 'Scooter' Libby, stafchef van vicepresident Cheney. Een favoriet van meneer Libby bent u niet. Hij heeft u omschreven als een 'asshole playboy'.

'Dat schijnt hij te hebben gezegd in het Witte Huis, ja. Interessant, want zo'n term is ook gebruikt door columnist Novak. Ik ken Libby niet echt: ik ken Novak evenmin. Wat niet wil zeggen dat ik geen asshole ben. Een asshole zijn is niet noodzakelijkerwijs iets bijzonders in deze stad.'

Wat is het beste argument voor de gedachte dat Libby inderdaad degene was die een straf-

Joe & Valerie

Joseph Charles Wilson IV (*6 november 1949) groeit op in een republikeins milieu aan de Amerikaanse westkust. Hij studeert tijdens de rumoerige Vietnamjaren en ontloopt een oproep voor militaire dienst door dat president Nixon zijn jaar uitzondert. Als Wilson besluit het toelatingsexamen voor de diplomatieke dienst af te leggen,

gaat de schaar in het lange haar en verdwijnt de surfplank in de kast. Hij wordt gestationeerd te Niaméy, hoofdstad van het Afrikaanse Niger. Een huwelijk en een tweeling later (plus tussenstops in Zuid-Afrika, Burundi, Congo en het Senaatskantoor van Al Gore) arriveert Wilson op medio 1988 in Bagdad. Hij werkt als

tweede man op de Amerikaanse ambassade. Na het uitbreken van de eerste Golfoorlog draagt Wilson verantwoordelijkheid voor het redden van de in Irak achtergebleven Amerikanen. Hij voelt zich als 'Bruce Willis in de film *Die Hard*'.

Na een post in onder andere Gabon en een tweede huwelijk wordt Wilson in 1997

door president Clinton benoemd in diens Nationale Veiligheidsraad. Hij begint een relatie met Valerie Plame. Zij is officieel energieconsulent, maar werkt undercover als een 'Jane Bond' voor de antiproliferatieafdeling van de CIA. Op aanbeveling van Valerie krijgt Wilson na 9/11 de opdracht van de Amerikaanse

inlichtingendienst het gerucht te onderzoeken dat Irak pogingen onderneemt om in Niger yellowcake, een grondstof voor de productie van kernwapens, te kopen. Als Joe Wilson aan zijn missie begint, zet hij de eerste stap op weg naar een schandaal dat bekend zal komen te staan als Plamegate.

baar feit pleegde door in reactie op uw openbare kritiek aan journalisten te lekken dat uw vrouw bij de CIA zat?

'Het beste argument is simpelweg dat verslaggeefster Judy Miller van *The New York Times* (die enkele maanden achter de tralies werd gezet omdat ze weigerde te zeggen wie tegenover haar de naam en identiteit van Valerie Plame had onthuld, red.) uiteindelijk heeft toegegeven dat Libby tegenover haar niet wie zij had gepraat. We weten het nu dus gewoon. Libby (die in een verhoor heeft gelogen over deze kwestie, en door de openbaar aanklager wordt vervolgd wegens meeneed en het te werken van het onderzoek, red.) heeft zich schuldig gemaakt aan het schenden van de gedragscode voor overheidsdienaren. Informatie waarvoor een geheimhoudingsplicht geldt, moet ook echt worden afgegeven. Hetzelfde misstap is gemaakt door Karl Rove, persoonlijk adviseur van president Bush.'

Door de jacht op te openen, hield het Witte Huis het verhaal tot op de dag van vandaag op de Amerikaanse voorpagina's. Waarom? Wat was er te winnen?

'Zijn tegenstanders en haar politieke adviseurs hebben een modus operandi en die is iedere mogelijke vijand te doden. Lees het boek *Bush's brain* dat James Moore heeft geschreven over Karl Rove. Het gaat over twintig jaar smerige trucs in de politiek. Dit is hun stijl! Mijn theorie luidt dat de wijze waarop ze mij hebben aangeptakt anderen moest ontmoedigen om in het openbaar te vertellen over de dringende noodzaak van de regering om hen had uitgeoefend, en bovendien verklaringen af te leggen over de wijze waarop de regering allerlei informatie had gemanipuleerd.'

Is het mogelijk dat Libby als rechterhand van Cheney zijn acties tegen u heeft ondernomen zonder dat de vicepresident op de hoogte was? Volgens onze informatie reden Cheney en Libby elke morgen in één auto naar het Witte Huis.

'Ik mag hopen dat de stafleden van Cheney en de staf van Bush niet zijn vergeten wat les één is die mensen in hun positie krijgen: je moet de vicepresident en de president te allen tijde beschermen, je moet ze voorzitten van de mogelijkheid op plausibele gronden iets te ontkennen. Als Libby en Rove niettemin hun zaakjes hebben besproken met hun bazen hebben ze op dit punt gefaald. Als ze niet alleen een smerige truc hebben uitgehaald, maar ook nog eens zo hebben gemanoeuvred dat onze belangrijkste gekozen leiders erdoor in de knel kunnen komen... dan raken de belangen van het land in gevaar, dan lopen ze het risico af te stevenen op minimaal een regeringscrisis.'

Op stoom schakelt Wilson over naar zijn visie op de rol van openbaar aanklager Fitzgerald. 'Ik geloof dat hij iemand is met een grote integriteit. Hij lijkt me ook uiterst vastbesloten. Als hij niet tot op de bodem van deze affaire komt, ligt dat niet aan zijn karakter. Dan zal het zijn om het Witte Huis met succes een steen muur optrekt. De president zei in oktober 2003 dat iedereen die is verbonden met zijn regering volledig moet meewerken aan het onderzoek van het ministerie van Justitie. Uit het feit dat de heer Libby wordt vervolgd wegens obstructie van het recht en meeneed blijkt dat hoge medewerkers van deze regering zich niet aan zijn in-

structies houden. Mag ik er nog eens op wijzen dat de heer Libby (die inmiddels ontslag heeft genomen, red.) niet alleen stafchef was van de vicepresident, maar ook de titel 'assistent van de president' droeg?'

Bush senior, ex-CIA-directeur, zei ooit dat mensen die onthullen wie undercover werkt voor de inlichtingendienst 'de meest verraderlijke der verraders' zijn.

'Als dat waar was voor de eerste president Bush is het ook waar voor de tweede neem ik aan.'

Hebt u George W. Bush weleens ontmoet?

'Nooit.'

Wat zou u zeggen als hij nu tegenover u zat?

'U bent mij en mijn vrouw een excuus schuldig.'

Voor het eerst in anderhalf uur is het langer dan een seconde stil. We vroegen Wilson wat de belangrijkste vraag in de affaire is waarop hij graag antwoord zou krijgen.

'Als ik een vraag aan de regering kon stellen, zou het deze zijn: waarom dachten jullie dat de identiteit van een CIA-agenten verraden goed zou zijn voor de Amerikaanse veiligheid?'

Uw vrouw verlaat deze maand de CIA. Hoe gaat het met haar?

'Je kunt niet twintig jaar doen wat zij heeft gedaan zonder een harde te zijn. In dat werk loop je het risico in een buitenlandse gevangenis te worden gegooid zonder het privilege van diplomatieke immuniteit. Waarschijnlijk is het voor haar ook een verlossing na al die zware jaren. Zij kan dit hoofdstuk van haar leven afsluiten en aan iets anders beginnen.'

Is uw echtgenote van plan een rechtszaak aan te spannen tegen de Amerikaanse overheid?

'Wij houden al onze opties open. Eerst wachten we af wat de openbaar aanklager te zeggen heeft na de afroning van zijn onderzoek. Essentieel is of straks blijkt dat er echt een misdaad tegen ons is begaan.'

'Ik vermoed dat de aanklager eigenlijk al weet wat er is gebeurd. Of hij vervolgingsmogelijkheden ziet die kunnen leiden tot een veroordeling kan alleen hij beslissen. De gedachten die Fitzgerald daarvoor heeft, deelt hij niet met mij.'

Wilson zegt aanvankelijk niet te willen speculeren over de vraag hoe Plamegate (zie kader) zal aflopen. Na enig aandringen zegt hij, zijn woorden wikkend en waggend: 'De president en vicepresident hadden moeten weten wat er in hun nabijheid geschiedde en ze hadden twijfelachtige handelingen vanaf het begin moeten tegen gaan. Als er daadwerkelijk sprake is geweest van misbruik van hoge publieke ambten lijkt impeachment me veeleer het juiste mechanisme dan een akte van beschuldiging indienen (impeachment is een procedure wegens zware misdrijven, machtsmisbruik en wangedrag, die kan eindigen met het afzetten van de president, red.). Maar ik kan wel denken dat impeachment de remedie zou zijn: het is het Congres van de Verenigde Staten dat daarvoor beslist. Begrijp me goed, ik ben in het algemeen geen grote fan van een impeachmentprocedure, behalve wanneer het gaat om zware misdrijven.'

Beste Noël,

Joyeux Noël was bijna mijn aanhef geweest, ik verkeer tenslotte nog in vakantiesfeer, maar ik kon me net op tijd bedwingen. Er is geen mens die zo'n intro vertient.

In mijn zelfgekozen ballingsdorp sijpelt het nieuws uit het moederland mondjesmaat en vooral via *Het Laatste Nieuws* binnen. Het zij zo. En op die wijze werd mijn aandacht gezogen naar deze verschrikkelijke gebeurtenis, deze calamiteit, inderdaad! de onbevleete ontvangenis van Sint-Truiden. Ik begrip dat jij in deze een zekere klesheid aan de dag moet leggen. Natuurlijk zijn er enkele spelers van dit koningsdrama persoonlijk. Daar ben ik zeker van. Tenslotte ben je een man van de wereld en Sint-Truiden valt toch binnen jouw natuurlijke invloedssfeer?

Wat wil het geval? In juni jongstleden heeft een onsterfsgidsen tegen één

groep toeristen gezegd dat zij de onbevleete ontvangenis onzer Moeder de vrouw, de genaamde Maagd Maria, niet letterlijk hoefden te nemen. Na één klacht van één verboden oudere dame die één brief schreef naar het stadsbestuur (met waarschijnlijk ingesloten 200 frank voor Kindergeluk) werd de stadsgids gehoord en kreeg hij alsnog enige dagen geleden één verneming in de bus. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter wist, is dit inderdaad een verhaal uit de duistere jaren van begin vorige eeuw. Ik zie pastoor Munte zo voorbij kuieren. De brave stadsgids had gewoon verteld wat het was. Het spijt me Noël, ik kan deze anekdote enkel in deze bewoordingen beschrijven. Want als je niet beter

En hoe schat u de ontwikkelingen in Irak in?

"Ik voorziet geen positief eind. De discussie die nu overal wordt gevoerd - moeten we onze troepen terugtrekken? - is de verkeerde discussie. Aan een besluit over onze militaire aanwezigheid of niet-aanwezigheid zou iets vooraf moeten gaan: het formuleren van een antwoord op de vraag wat onze troepen daar redelijkerwijs kunnen bereiken. Ik zeg dat niet vanuit een ideologisch perspectief, ik baseer dat op mijn praktische ervaring als politiek adviseur van het Amerikaanse leger tijdens de operaties in Bosnië. Daar bepaalden we eerst wat we wilden doen, en stelden we vervolgens vast hoeveel troepen daarvoor nodig waren. Nu zouden we precies hetzelfde moeten doen.

"Gegeven de huidige omstandigheden moeten we onmiddellijk twee dingen doen. Eén: Amerikanen weghalen uit situaties waarin ze makkelijke doelen zijn. Twee: Amerikanen moeten niet in een positie worden geplaatst waarin ze onnodig Arabieren doden. We moeten ophouden troepen naar dorpen te sturen waar we in essentie op bevel van de sjiietische regering bezig zijn soennitische Arabieren te vermoorden. Ik zou onze taken beperken tot Iraakse luchtmacht trainen, de grenzen helpen bewaken, de Iraakse inlichtingendienst bijstaan, en, als het absoluut nodig is, luchtsteun verlenen om de regering te verdedigen die we aan de macht hebben geholpen."

Het Plamegateonderzoek

Patrick Fitzgerald werd in 2003 aangesteld als speciale aanklager om Plamegate nader te onderzoeken. Wanneer voor het ministerie van Justitie een belangenconflict dreigt, kan het departement (of het Congres, de

Amerikaanse volksvertegenwoordiging) een buitenstaander, de speciale aanklager, het onderzoek in handen geven. Fitzgerald heeft een groot aantal betrokken verhoord. Hij sprak ruim een uur met president Bush, die echter niet

onder ede stond. Hoewel de identiteit onthullen van een geheim agent als Valerie Plame strafbaar is, blijkt het uitermate lastig te bewijzen. De 'lekkende' persoon moet er bijvoorbeeld van op de hoogte zijn dat de betreffende agent

een undercoverstatus heeft. Tot nu toe heeft Fitzgerald slechts Scooter Libby aangeklaagd, niet voor het lekken van Valerie Plames naam, maar voor het tegenwerken van zijn onderzoek en liegen onder ede. Fitzgerald heeft zijn onderzoek

nog niet gesloten en Karl Rove blijft onder verdenking. In dit stadium is onduidelijk of en wanneer Fitzgerald zijn onderzoek uitbreidt, bijvoorbeeld door de president en vice-president te vragen onder ede te komen getuigen.

kijkt hij ons aan met een blik die niet veel ruimte laat voor extra vragen.

Niemand is perfect, zelfs Joe Wilson niet. Waar hebt u spijt van?

"Het was waarschijnlijk fout om meer tijd te besteden aan het verdedigen van mijzelf dan aan pogingen om de hele kwestie terug te brengen naar de kern: de pesten verkloerde woorden die Bush uitsprak. Op het schoolplein was ik al het type dat opstond tegen bullebakken. Weet je, ik zal nooit claimen dat ik erg slim ben, maar ik ben behoorlijk koppig. "Terugkijkend denk ik dat het ook in het voordeel is geweest van mijn critici dat ik bij de vorige verkiezingen actief was in de campagne voor de democratische kandidaat Kerry, red.). Maar in een democratie is dat niet alleen je recht, het is in zekere zin ook je verantwoordelijkheid. Dus ik ben niet van plan daar mijn excuses voor te maken."

Is het aanzien dat u geniet de afgelopen jaren verbeterd of verslechterd?

"Een oud gezegde wil dat je status in Washington een afgeleide is van de status van je vijanden. Ik heb machtige vijanden."

In dienst van de waarheid van Joe Wilson is verschenen bij De Arbeiderspers.

Daar heb je geen 160.000 soldaten voor nodig.

"Zo gauw wij onze taken in Irak hebben afgebakend kunnen we beginnen met het terugbrengen van dat aantal."

Zelfs critici die tegen de Irakoorlog waren, zeggen nu: de gronden waarop we ingrepen, deugden niet, maar alles bij elkaar gaat dat land er toch op vooruit.

"Dat is een al te optimistische visie. (honnend) Als je niet eens controle hebt over de weg van het vliegveld naar de Groene Zone in Bagdad (waar de Iraakse interim-regering en de Amerikaanse ambassade zijn gevestigd, red.) kun je moeilijk vaststellen hoeveel progressie er wel of niet wordt geboekt."

Wilson zet zijn cowboyhoed weer op. Van onder de rand

Hallo Bert,

Een van de meer bizarre gewaardeningen die je als Limburger ondergaat, is dat iedereen buiten die provincie lijn je denken dat we alle andere Limburgers kennen. Niets is minder waar, want ik loop meer bekenden tegen het lijf in Antwerpen of Brussel dan dat ik die 800.000 Limburgers een blik van herkenning kan geven. Misschien ook wel typisch voor een inwoner van een zelfingenomen stad: als Hasselt, waar drie opritten naar de autosnelweg ons vaker buiten Limburg brengen dan naar onze eigen achtertuin. (Als je het mij vraagt, is Hasselt overigens terecht zelfingenomen, maar soit.) Daarom is het voor mij zo gênant dat ik een cliché uit je brief moet bevestigen: ik ken inderdaad bepaalde spelers uit dit kerstspel.

Naast het hooggeachte dagblad waarin deze briefwisseling verschijnt, lees ik ook onze lokale krant Het Belang van Limburg.

Ik kan je vertellen dat daar na dit bericht een stroom van verantwoordelijke lezersbrieven toekwam, die in dezelfde onduidelijke bewoordingen als die van jou de schepen in kwestie op zijn nummer gezet hebben. Het lijkt wel alsof de betrokken stadsgeids zelf op de drempel staat van een heuse heilige verklaring. Ik ken gids Danny Genes niet, maar ik ken toevalig die schepen van Toerisme en ik kan je verzekeren, Bert, dat dat een man is met het hart op de juiste plaats. Maar op het ogenblik dat hij die vermaning schreef, vrees ik dat zijn hersenen op de verkeerde plaats zaten.

Ik weet natuurlijk wel waar het knelpunt ligt. De schepen waarvan sprake is een liberaal en uit zijn overtrokken reactie maak ik op dat het bovendien een vrijzinnige of op zijn minst ongelovige liberaal is. Bij hen leeft het voorgenomen beeld dat de meeste katholieken denken zoals de kwezel die de klachtenbrief zond. Een CD&V-schepen zou verstandiger met deze kwestie omgaan, want die weet dat die

verzuurde reactie niet representatief is voor hoe gelovige mensen denken en reageren in Vlaanderen. Tekenend was overigens dat de andere leden van de bezochte groep Pastorale Werking Gent-Noord uitermate ingenomen waren met de kwaliteit van de gegeven uitleg en deze gids volgende keer weer willen.

Ik reken trouwens ook op begrip van jou, Bert, en al die andere niet-Limburgers om dit niet te reduceren tot een Limburgprobleem. Aan de klagmuur stond immers een Dost-Vlaamse kwezel. Wij blijven hier doorgaans gespaard van dit soort extremisme. Als geboren atheïst moet ik opmerken dat wij in Limburg de meest verdraagzame katholieken van heel Vlaanderen hebben. En wellicht ook de meest verdraagzame niet-katholieken. Onlangs heeft heel Hasselt over de grenzen van het geloof heen trouwens de handen uit de mouwen gestoken om van de zevenjaarlijkse Virga Jessefeesten een succes te maken. Wat voor de ene een viering is, kan voor de andere gerust een

groot feest of een buurtgebeuren zijn. Nergens in Vlaanderen bestaat er zoveel cohesie tussen gelovigen en niet-gelovigen als in Limburg. Wellicht daarom dat de samenleving hier minder samenlevingsproblemen met nieuwe Belgen heeft, terwijl er hier nachts meer wonen dan in pak-

weg Antwerpen. Er moet hier iets in het water zitten dat ons verdraagzamer maakt dan de rest. Nu het zo zeldzaam geworden is, wordt verdraagzaamheid misschien het ideale exportproduct.

In Dost-Vlaanderen is het geloof overigens wel een belangrijke breuklijn in de politiek. De katholieken gaan er daar van uit dat paarse coalities in de loopreken worden en liberalen gaan ervan uit dat de roomse coalities van achter de kassel georganiseerd worden. Geen van beide klopt volgens mij, en ik zou het moeten weten. In Limburg is er net zo veel tegenstelling tussen politieke partijen, maar niemand die daar gelooft achter zeekt.

Maar terug naar St-Truiden. Johan Crujff zei al: "Ieder nadeel heb zijn voordeel" en St-Truiden heeft zijn positie op de toeristische kaart versterkt met dit incident. Maar de stad kan die slechts consolideren als de gids in ere hersteld wordt en de schepen van Toerisme toegeeft dat hij zich vergist heeft. En als specialist ter zake kan ik schepen Miel Londoos zeggen dat dit be-

vienden stemmen oplevert, terwijl volhard in boosheid er zeker zal kosten. Je hebt gelijk, Bert, je voorbeelden zijn treffend en als dit zou kunnen, waar ligt dan het einde? Wat onderscheidt ons dan nog van een onbeschaafd volk? Df erger nog, van Amerikanen? Mag ik je tot slot danken, Bert, dat je brief mij nog eens in staat heeft gesteld om een ongegeneerde lofzang op mijn provincie af te steken. Mijn dag kan niet meer stuk.

Tot ziens,

Noël

kennen elkaar een beetje, maar niet echt goed. Ze schrijven elkaar brieven. U mag meelesen.